

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Міністерства культури України
від 23.07.2019 № 562

ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з сценічного мистецтва початкового професійного спрямування, цирковий
клас

I. Загальні положення

Типова освітня програма середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з сценічного мистецтва початкового професійного спрямування, цирковий клас (далі – типова освітня програма) є документом мистецької школи, який визначає загальний нормативний зміст та основні засади й підходи до організації освітнього процесу в циркових класах. Програма визначає мету навчання, перелік освітніх компонентів (навчальних дисциплін та контрольних заходів), їх логічну послідовність та обсяг, що забезпечує набуття учнями обов'язкових результатів навчання (компетентностей).

Типова освітня програма розроблена на виконання частини сьомої статті 21, частини третьої статті 33 Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», Концепції сучасної мистецької школи, затвердженої наказом Міністерства культури України від 20 грудня 2017 № 1433. Типова освітня програма може бути використана іншими закладами освіти або суб'єктами освітньої діяльності, які мають на меті надання учням початкової мистецької освіти для досягнення ними визначених цією програмою нормативних результатів навчання.

Нормативний зміст початкової мистецької освіти, визначений цією типовою освітньою програмою, є мінімально необхідним для набуття компетентностей середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з сценічного мистецтва в циркових класах і не може бути скорочений або зменшений.

Опанування програми дає можливість застосовувати набуті в процесі навчання компетентності (знання, вміння, навички, розуміння, ставлення) в своєму повсякденному житті, а також, продовжити здобуття початкової мистецької освіти на поглибленому підрівні або здобуття фахової передвищої мистецької освіти.

Мистецька школа в межах своєї автономії здійснює освітній процес за власною освітньою програмою, розробленою з урахуванням або без урахування цієї типової освітньої програми. Власні освітні програми, розроблені мистецькими школами на основі цієї типової освітньої програми, повинні містити передбачені нею нормативний зміст (освітні компоненти),

обсяг, компетентності та результати навчання.

Власні освітні програми, розроблені мистецькими школами на основі (з урахуванням) типової освітньої програми з сценічного мистецтва в циркових класах, можуть відрізнятися від неї послідовністю викладення навчального матеріалу, обсягом його вивчення в бік збільшення, наявністю додаткових компонентів змісту та результатів або використанням оригінальних форм, методів і засобів навчання.

Типова освітня програма може бути частиною наскрізної освітньої програми школи, яка може поєднувати кілька підрівнів початкової мистецької освіти.

Типова освітня програма визначає види навчальних занять, форми та засоби поточного і підсумкового контролю та рекомендації щодо їх проведення, а також загальні підходи до оцінювання рівня досягнення учнями обов'язкових результатів навчання. Власна освітня програма мистецької школи з сценічного мистецтва в цирковому класі конкретизує зазначені позиції з урахуванням регіональних особливостей та потреб і можливостей учнів. Складником освітньої програми мистецької школи є навчальний план, який складається на весь строк навчання за програмою та містить усі передбачені нею освітні компоненти з можливістю реалізувати варіативність змісту освіти.

Мета типової освітньої програми – узагальнення та систематизація нормативного змісту навчання в логічній послідовності для досягнення учнями визначених нормативних результатів навчання шляхом застосування комплексу художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Типова освітня програма побудована з урахуванням таких **принципів**:

- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів;
- доступності та практичної спрямованості змісту навчання;
- наступності і перспективності навчання;
- логічної послідовності опанування змісту і достатності обсягу навчання та освітніх компонентів для набуття учнями нормативних мистецьких компетентностей (результатів навчання);
- надання можливості для адаптації до індивідуальних особливостей, потреб та інтересів учнів.

Мета опанування нормативного змісту програми – формування теоретичних та практичних компетентностей у цирковому мистецтві, набуття художньо-творчого досвіду в обраному цирковому жанрі.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань щодо формування**:

- початкових професійних компетентностей з відтворення елементів циркових рухів, комбінацій та трюків, пластичних тематичних імпровізацій під час публічного виступу;
- здатності аналізувати різножанровість циркового мистецтва, його характерні риси, техніки виконання циркового номера та теоретичні аспекти циркової композиції;

- розуміння органічного поєднання пластики руху тіла з ритмом музичного оформлення відповідно до змісту циркової сценічної композиції (номеру);

- розвинутого індивідуального художньо-образного мислення при втіленні акторських образів у цирковому номері;

- мотивації учнів до подальшого навчання за освітньою програмою зі сценічного мистецтва на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти або здобуття фахової передвищої мистецької освіти і самореалізації засобами мистецтва;

- вміння самостійно обирати відповідні форми виконавської діяльності для підготовки до вибору професії у цирковій сфері.

Зміст навчання за типовою освітньою програмою базується на впровадженні сучасної та ефективної системи навчання сценічному мистецтву, дитиноцентризмі (людиноцентризмі), що виявляється в можливості врахування та задоволення індивідуальних потреб кожного/кожної учня/учениці в загальному процесі навчання та мотивації його/її до професійної художньо-творчої самореалізації.

Нормативний строк навчання за типовою освітньою програмою становить 5 років для учнів, які розпочали навчання у 10-11 років (п'ятий клас середньої загальноосвітньої школи). Діти, яким на 1 вересня **поточного** навчального року не виповнилося 10-11 років, можуть розпочати здобуття початкової мистецької освіти цього ж навчального року за заявою батьків (інших законних представників).

У разі зарахування на навчання за типовою освітньою програмою учнів старшого віку, ніж 10-11 років (п'ятий клас середньої загальноосвітньої школи), тривалість (в роках) опанування освітньої програми (нормативний строк здобуття освіти) може бути зменшена не більше як на 2 роки. Для учнів з числа дорослих розробляється окрема освітня програма.

Рішення про скорочення нормативного строку здобуття початкової мистецької освіти з сценічного мистецтва в циркових класах приймається узгоджено викладачем з фаху, батьками, іншими законними представниками учня/учениці (для учнів шкільного віку) та педагогічною радою мистецької школи.

Основною формою здобуття початкової мистецької освіти за цією типовою освітньою програмою є очна форма.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за типовою освітньою програмою. Розпочати навчання в цирковому класі на середньому (базовому) підрівні у цирковому класі може особа, яка при вступі демонструє наявність компетентностей елементарного підрівня з циркового мистецтва. Власною освітньою програмою мистецької школи можуть конкретизуватися або визначатися інші вимоги до вступників.

Основною **формою організації освітнього** процесу за типовою освітньою програмою є урок – індивідуальний та груповий.

Форми організації освітнього процесу можуть бути уточнені та

розширені у змісті окремих навчальних дисциплін та не повинні бути перешкодою до виконання вимог до навчальних результатів, визначених типовою освітньою програмою (стандартом). Форми і методи навчання, види уроків та іншої навчальної діяльності викладач обирає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи і забезпечуючи водночас набуття учнями компетентностей, визначених навчальними програмами з окремих навчальних дисциплін.

Наповнюваність груп для проведення групових занять з навчальних дисциплін становить 6-8 осіб, окрім навчальної дисципліни «Постановка циркового номера».

У разі неможливості сформувати групу у зв'язку з недостатністю або перевищенням відносно зазначених нормативів контингенту учнів, допускається відхилення по наповнюваності груп у той чи інший бік не більше як на 20 %. У разі значного перевищення контингенту (понад 20 %) поділ на групи загальної кількості учнів відповідного року навчання здійснюється відповідно до менших значень.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. Мета контролю полягає у пошуку ефективних шляхів досягнення навчальних результатів кожного/кожної учня/учениці. При оцінюванні особистих досягнень учнів шкільного віку заборонено порівнювати їх з досягненнями інших учнів.

Упродовж навчання учні шкільного віку за сприяння викладачів розвивають компетентності самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє утвердженню розуміння власної відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках, розумінні, ставленні та їх корекції.

Мета оцінювання на середньому (базовому) підрівні полягає в стимулюванні кожного/кожної учня/учениці до відповідального ставлення до процесу та власних результатів навчання. Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів використовуються для організації постійного спостереження за навчальним поступом. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється як за одиничні завдання, так і за прогрес у опануванні дисципліни в цілому.

Для оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (нормативних результатів навчання) застосовуються форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється кожним викладачем упродовж навчального року за підсумками опанування модулів кожної навчальної дисципліни з метою оперативного моніторингу результативності навчання учня/учениці та коригування педагогічних прийомів і методів, що застосовує до нього/неї викладач.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню кожного року навчання у формі річного комплексного контрольного заходу, який включає результати навчання за всіма компонентами, передбаченими

освітньою програмою, в межах визначених навчальними програмами дисциплін обов'язкових результатів навчання.

Наприкінці п'ятого (випускного) року навчання здійснюється підсумковий контроль за освітніми компонентами:

1. «Основи циркового мистецтва», «Акторська майстерність», «Постановка циркового номера» – у формі концертного виступу.
2. «Початковий курс історії циркового мистецтва» – у формі співбесіди.

За результатами підсумкового контролю на п'ятому році навчання у разі демонстрування учнем/ученицею результатів навчання, передбачених власною освітньою програмою мистецької школи, йому/їй видається свідоцтво про початкову мистецьку освіту середнього (базового) підрівня.

Для оцінювання міри досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти застосовується: **бальне оцінювання**, яке передбачає виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали);
2. Середній (4-6 бали);
3. Достатній (7-9 балів);
4. Високий (10-12 балів).

Форми, види, зміст та строки проведення поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень учнів конкретизуються в типових та робочих навчальних програмах дисциплін.

Оцінювання на п'ятому році навчання передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними власною освітньою програмою мистецької школи та навчальними програмами дисциплін.

Учні, які в повному обсязі виконали вимоги до результатів навчання, визначених власною освітньою програмою мистецької школи можуть бути рекомендованими до навчання на поглибленому підрівні або до здобуття фахової передвищої мистецької освіти за відповідним фахом.

Для забезпечення навчальних результатів учнів за освітньою програмою мистецькі школи комплектуються необхідними **обов'язковими засобами, навчальним обладнанням та іншими ресурсами** відповідно до профілю та напрямку роботи за нормативами згідно з Нормативами матеріально-технічного забезпечення мистецьких шкіл, затверджених наказом Міністерства культури України від 19.06.2014 № 475 (зі змінами). Цей перелік може бути доповнений залежно від потреб мистецької школи.

II. Нормативні результати та зміст (цілі) навчання

Опанування нормативного змісту навчання за типовою освітньою програмою передбачає досягнення таких обов'язкових результатів навчання.

Вид компетентності	Зміст (цілі) навчання	Очікувані результати навчання
1. Загальна інтегрована компетентність	Удосконалення навичок самостійної творчої роботи, мотивація до подальшого навчання мистецтву. Використання набутих компетентностей у власній мистецько-творчій діяльності.	Самостійно виконує навчальні завдання. Об'єктивно оцінює результати своєї навчальної діяльності. З розумінням ставиться до зауважень стосовно свого навчання. Готовий до здобуття фахової передвищої мистецької освіти або продовження навчання за освітньою програмою на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти за фахом або спорідненими видами мистецтв.
2. Теоретично-практична компетентність	Жанри циркового мистецтва, їх характерні риси. Епохи розвитку цирку, їх характеристика. Найбільш яскраві представники циркового мистецтва, їх доробок та внесок у розвиток українського, загальноєвропейського та світового циркового мистецтва. Базова циркова термінологія.	Знає жанри циркового мистецтва, їх характерні риси. Називає епохи розвитку циркового мистецтва, їх характерні риси, найбільш яскравих представників, Використовує базову циркову термінологію. Розуміє та пояснює значення понять «цирк», «вистава», «цирковий номер», «образ», «сценічна дія», «жанр», «сюжет», «мізансцена», «композиція» тощо. Розрізняє засоби художньої виразності в цирковому мистецтві. Висловлює особисте ставлення до творів мистецтва, демонструє самостійність мислення під час обговорення переглянутих театральних

		та циркових вистав. Спілкується на мистецьку тематику державною мовою.
3. Циркові практичні та виконавські компетентності	Формування спеціальних практичних навичок з різних циркових жанрів, виконання акробатичних і гімнастичних елементів, вправ та рухів, трюків і комбінацій, прийомів їх застосування. Володіння прийомами координації рухів, концентрації уваги, збереження рівноваги тіла, правильного виконання стійки різної рухомої структури та елементів силової підготовки. Вміння вчасно знаходити та виправляти помилки технічного характеру. Виконання програмних циркових рухів, демонстрування початкового професійного рівня виконавської майстерності, відповідної пластично-музичної виразності та артистизму. Формування розуміння органічного поєднання пластики руху тіла з ритмом музичного оформлення відповідно до змісту циркової сценічної композиції	Демонструє належну фізичну форму. Виконує програмні циркові рухи відповідно до жанрів циркового мистецтва. Володіє технікою виконання базових акробатичних і гімнастичних елементів, вправ та рухів, програмних трюків і комбінацій, вміє застосовувати спеціалізовані фізичні навички. Володіє прийомами координації рухів, концентрації уваги, збереження рівноваги тіла, правильно виконує стійки різної рухомої структури та елементи силової підготовки. Вміє вчасно знаходити та виправляти помилки технічного характеру. Відтворює програмні циркові рухи відповідно до жанрової специфіки, застосовуючи засоби пластично-музичної виразності (емоційність, гнучкість, розтяжка, ритмічність, точність тощо). Відтворює акторські образи у цирковому номері, демонструє розвинуте індивідуальне художньо-образне мислення, творчу уяву та бачення. Демонструє початковий професійний рівень

	(номеру). Вміння відтворювати композицію циркового номеру із залученням різних жанрів циркового мистецтва або в поєднанні з різними видами мистецтв.	виконавської майстерності, артистизм виконання програмних циркових рухів. Застосовує спеціалізовані фізичні навички, основні базові акробатичні, гімнастичні елементи та вправи в циркових комбінаціях відповідно до змісту циркової композиції номеру, органічно поєднуючи із ритмом музичного оформлення. Відтворює композицію циркового номеру, вміє перевтілюватися у необхідний образ та імпровізувати, поєднуючи жанрові елементи різних видів мистецтв.
4.Компетентність колективної взаємодії в мистецтві	Усвідомлення ролі та відповідальності кожного учасника колективу в досягненні спільного результату. Здатність до взаємодії з іншими учасниками колективу під час виконання циркової постановки (номеру) та вибудови навичок партнерства.	Демонструє розуміння ролі та відповідальності кожного учасника колективу в досягненні спільного результату. Вміє співпрацювати в творчій групі під час створення загального сценічного образу циркової постановки (номеру), дотримуватися принципів партнерської підтримки.
5.Компетентність з публічного мистецького виступу	Здатність дотримуватися культури публічного мистецького виступу. Вміння управляти своїм настроєм під час публічного виступу. Набуття досвіду сольного виступу в сценічній практиці.	Демонструє сценічну культуру та виконавську майстерність під час публічного мистецького виступу на заходах різного рівня. Відкрито спілкується із глядачами, проявляє сміливість, натхненність та емоційність під час виконання циркової постановки (номеру). Вміє контролювати

		ситуацію та не втрачає сценічної витримки.

Конкретні очікувані результати навчання учнів, які відображають набуття ними компетентностей, визначаються навчальними програмами дисциплін (предметів).

III. Перелік освітніх компонентів: нормативний зміст освіти

Нормативний зміст типової освітньої програми середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування зі сценічного мистецтва для циркового класу складається з інваріантного та варіативного складників, які є однаково обов'язковими для включення до програми навчання учня/учениці і становлять єдиний комплекс освітніх компонентів, опанування яких забезпечує досягнення нормативних результатів навчання. Власна освітня програма, у якій вилучено будь-який з визначених нижче освітніх компонентів або скорочено обсяг навчального навантаження, передбаченого для їх опанування, визнається такою, що не відповідає типовій освітній програмі.

Інваріантний складник змісту початкової освіти середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування – це мінімальний нормативний складник, який не може бути меншим встановленого обсягу і повинен охоплювати весь спектр освітніх компонентів, визначених Типовою освітньою програмою.

Варіативний складник спрямований на забезпечення індивідуального підходу, в т. ч. індивідуального темпу здобуття освіти, поглиблення фахових компетентностей, забезпечення права вибору освітніх компонентів відповідно до інтересів та потреб учня/учениці та використовується для:

- підсилення навчальних дисциплін інваріантного складника. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої навчальної дисципліни здійснюється педагогічною радою мистецької школи і відображається в робочому навчальному плані;

- запровадження факультативів, навчальних дисциплін за вибором, що розширюють компетентності за обраним учнем/ученицею фахом, або з інших видів мистецтва. У такому разі зміст варіативного складника формується з навчальних дисциплін предметів, факультативів, видів діяльності за вибором учнів, враховуючи можливості відповідної мистецької школи;

- репетицій, підготовки до конкурсів, інших публічних виступів, створення концертних програм тощо.

Розподіл годин варіативного складника відображається щорічно в робочих навчальних планах.

Рішення про розподіл годин варіативної складової приймає педагогічна рада мистецької школи, враховуючи профільне спрямування,

кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу та бажання учнів, що відображається в навчальному плані, який затверджується директором.

Варіативність змісту початкової освіти базового підрівня реалізується також через запровадження в навчальних програмах дисциплін резервного часу, що створює простір для забезпечення умов щодо здобуття сучасної, доступної та якісної мистецької освіти відповідно до вимог суспільства, запитів особистості з урахуванням психофізичного розвитку учня/учениці та допустимого навантаження для різних вікових категорій.

Для середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування початкової мистецької освіти циркового класу є обов'язковими такі освітні компоненти:

Назва освітнього компонента	Мінімальний обсяг навчального навантаження на одного/одну учня/ученицю на весь строк навчання, годин*
<i>Інваріантний складник</i>	
Основи циркового мистецтва, усього	700
Акторська майстерність	175
Постановка циркового номера	175
Початковий курс історії циркового мистецтва, усього	210**
<i>Варіативний складник, усього</i>	175
Загальний обсяг навчального навантаження на одного учня/ученицю на весь строк навчання за типовою освітньою програмою (5 років), усього	1435

*Установлена кількість навчальних годин розрахована на кожного/кожну учня/ученицю, який/яка навчається за освітньою програмою з розрахунку 35 навчальних тижнів на навчальний рік і становить мінімальний обсяг, необхідний для опанування змісту освіти, визначеного типовою освітньою програмою, зменшення якого не допускається.

** З розрахунку 2 години на тиждень на 3-5 роках навчання.

Рекомендації щодо планування та організації освітнього процесу.

Нормативний зміст типової освітньої програми конкретизується у власній освітній програмі мистецької школи та розміщеному в ній навчальному плані, який деталізує зміст і структуру освітнього процесу.

У навчальному плані зазначаються дисципліни, викладання яких потребує супроводу концертмейстера та зазначаються особливості розрахунку навчального навантаження.

На основі навчального плану мистецькі школи складають на кожен навчальний рік робочий навчальний план, який є підставою для розрахунку кількості педагогічних (викладацьких та концертмейстерських) годин і ставок, необхідних для виконання власної освітньої програми

мистецької школи. Логічна послідовність вивчення та конкретний зміст освітніх компонентів розкривається у навчальних програмах відповідних навчальних дисциплін. У робочому навчальному плані зазначаються дисципліни як інваріантного, так і варіативного складників за спільним рішенням учасників освітнього процесу.

Планування та організація освітнього процесу за робочим навчальним планом має забезпечити максимально сприятливе середовище для учнів з урахуванням їх віку, рівня психофізіологічного розвитку та з дотриманням санітарних норм.

Увесь перерозподіл годин фіксується в робочому навчальному плані, який щорічно затверджується директором мистецької школи.

IV. Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування передбачають у мистецьких школах здійснення таких процедур і заходів:

- удосконалення освітньої діяльності, що сприяє зростанню позитивного іміджу школи;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності шляхом здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, у тому числі наскрізних, навчальних програм дисциплін, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів та засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання, навчально-методичних матеріалів, бібліотечних фондів мистецької школи;
- контроль за виконанням навчальних планів та власної освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- щорічне оцінювання освітнього процесу за кожною навчальною дисципліною (предметом) учнем/ученицею, їхніми батьками або іншими законними представниками за результатами добровільного опитування;
- збереження, а при можливості, збільшення контингенту учнів середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування початкової мистецької освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів та інформаційних систем для ефективного управління та організації освітнього процесу за типовою освітньою програмою (власною освітньою програмою);
- забезпечення публічного висвітлення інформації про освітню діяльність мистецької школи;

- моніторинг та покращення соціально-психологічного середовища закладу мистецької освіти (контроль та поточне коригування взаємодії викладача й учня в організації і забезпеченні освітнього процесу);
- створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату навчально-методичних, наукових роботах викладачів мистецьких закладів і учнів початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня початкового професійного спрямування;
- інших процедур і заходів.

Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості початкової мистецької освіти складаються з наступних компонентів.

Кадрове забезпечення освітньої діяльності – в основу формування системи підбору педагогічних кадрів у мистецьких школах покладено наступні критерії: професіоналізм, відповідна фахова освіта, наявність педагогічних та творчих здібностей, внутрішня потреба до вдосконалення своєї фахової компетентності, високі моральні якості та професійна етика.

Посаду викладача може обіймати особа, яка має фахову передвищу (середню спеціальну) освіту або вищу освіту з циркового або сценічного мистецтва, концертмейстера - фахову передвищу (середню спеціальну) музичну освіту або вищу музичну освіту, належний рівень професійної підготовки, відповідну педагогічну кваліфікацію, яка здатна забезпечити результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладі.

Навчально-методичне забезпечення. Наявність комплексу методичних матеріалів, необхідних для провадження освітнього процесу: освітніх програм, навчального плану, робочого плану, навчальних програм, робочих навчальних програм викладачів, репертуарних списків тощо, які відповідають змісту освітньої програми, підручників, навчальних посібників, навчально-методичних посібників, авторських методичних розробок, методичних рекомендацій, індивідуальних завдань, збірників ситуаційних завдань (кейсів), комп'ютерних презентацій, ілюстративних матеріалів, фоно- та відеохрестоматій, довідкової та іншої навчальної літератури відповідно до змісту навчальних програм, комплексів для проведення контрольних заходів (для теоретичних дисциплін), методик та критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Матеріально-технічне забезпечення. Наявність відповідних приміщень (навчального корпусу) для провадження освітнього процесу з необхідним набором основних технічних засобів, обладнаних класів (спеціалізованих аудиторій) для циркових спеціалізацій, манежу, приміщень для педагогічних працівників, службових та допоміжних приміщень, які забезпечені навчальними та офісними меблями, комп'ютерною технікою, музичними інструментами, обладнанням та програмним забезпеченням, використання яких передбачають навчальні дисципліни, а також підсобні (санітарно-побутові) приміщення.

Якість проведення навчальних занять. Здійснення моніторингу навчально-методичного рівня проведення викладачем навчальних занять,

аналіз ефективності використання існуючих та впровадження в освітній процес різноманітних сучасних художньо-педагогічних методів, підходів та інструментів.

Виконання норм законодавства щодо ведення освітнього процесу державною мовою. Упровадження в межах своїх повноважень виконання актів законодавства щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної під час освітнього процесу, забезпечення ведення документації, оформлення наочності, організації та проведення масових заходів, урочистостей, оформлення класів державною мовою у мистецьких школах.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) – це безперервне відстеження результатів навчання учнів, їх прогнозування та коригування на їх основі педагогічних методів і прийомів для засвоєння учнями знань, що сприяють виробленню нової інформації, необхідної для спрямування дій на досягнення навчальної мети.

Моніторингові дослідження навчальних досягнень на шкільному рівні проводяться шляхом поточного та підсумкового контролю якості засвоєння знань, рекомендаціями щодо їх проведення та передбачають збирання первинних даних, аналіз і оцінку досягнень учнями результатів навчання (компетентностей), формування і ведення бази даних, завдань, тестів іншого інструментарію, для оцінки якості освітньої діяльності закладів початкової мистецької освіти та (або) якості освіти та визначення якості та ефективності роботи педагогічних працівників.

Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової мистецької освіти базового підрівня, вчасно приймати необхідні педагогічні рішення стосовно опанування нормативного змісту типової освітньої програми та підвищення якості надання освітніх послуг мистецьким закладом.

Моніторинг відвідування учнями навчальних занять, передбачених навчальним планом та завершення повного курсу навчання – система заходів контролю за відвідуванням учнем/ученицею навчальних занять, виконанням навчальних планів та освітньої програми із застосуванням різноманітних методів і форм підвищення мотивації учнів до навчання, що проводиться з метою забезпечення конституційного права громадян на здобуття та завершення повного курсу навчання початкової мистецької освіти середнього (базового) підрівня в мистецькій школі.

Мистецькі школи оприлюднюють свою освітню програму та навчальний план на власному веб-сайті (у разі його відсутності – на веб-сайті її засновників або органів управління).

**Генеральний директор
Директорату мистецької освіти**

Т.КОЛОС